

Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

Posudek diplomové práce

Téma: Das Passiv in der juristischen Fachsprache vom deutsch-tschechischen vergleichenden Standpunkt aus. Eine kontrastive Untersuchung

Autor: Bc. Ludmila Pekárková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Dalibor Zeman, Ph.D.

Oponent: MMag. Dr. phil. Elisabeth Martschini

Datum odevzdání práce: duben 2017

Bc. Ludmila Pekárková ve své diplomové práci zpracovává velmi aktuální téma z oblasti lingvistiky. Zabývá se česko-německým srovnáním trpného rodu v právním jazyce na základě vlastního výzkumu.

Předložená diplomová práce o rozsahu 111 stran je psána v němčině. Práce má logickou strukturu, je členěna do dvou hlavních kapitol (Der theoretische Teil, Der praktische Teil). K textu je připojen úvod a závěr, seznam použité sekundární literatury, anotační karta a příloha.

Trpný rod patří bezesporu k charakteristickým jevům německého odborného jazyka. Jedná se o prostředek, který odpovídá funkci odborného jazyka. Ačkoliv je trpnému rodu ve vědeckých výzkumech odborného jazyka věnováno mnoho pozornosti, zůstává zejména z hlediska kontrastivní lingvistiky mnoho otázek, např. jakými jazykovými prostředky se v českém odborném jazyce vyjadřuje německé pasivum, jaká je četnost časů pasiva v odborné němčině, popř. jakou mají frekvenci v odborném jazyce různé ekvivalenty německého trpného rodu apod., a to především z hlediska variantní diferenciaci jazyka. V důsledku těchto otázek je třeba se k této problematice stále vracet, proto se jedná o téma aktuální.

Diplomová práce se věnuje česko-německému srovnání trpného rodu v právním jazyce, a to na příkladu Maastrichtské smlouvy, zakládajícího dokumentu Evropské unie. Již v úvodu si autorka práce stanovuje několik hypotéz, které se snaží na základě vlastního výzkumu potvrdit, či vyvrátit.

Vhodně na sebe navazující a myšlenkově provázané podkapitoly teoretické části mají syntetický charakter. Studentce se podařilo shromáždit relevantní informace o zkoumaném jevu, což vyžadovalo precizní práci při vyhledávání zásadních informací v sekundární literatuře. Teoretická část prezentuje trpný rod jako jeden z druhů slovesného rodu. Tato část

je orientována na popis aktiva a pasiva, roli subjektu a pasivních větách, průběhového a stavového pasiva. V českém jazyce existuje vedle obdobných tvarů složených z pomocného slovesa a příčestí trpného pasivum reflexivní, které se tvoří připojením zvrtné částice *se* k činným tvarům. Uvedeny do kontextu jsou aktivní konstrukce, tzv. konkurenční varianty, které jsou opisnému pasivu významově blízké. Na základě aktuální sekundární literatury (L. Hoffmann et al., T. Roelce etc.) autorka definuje pojem odborný jazyk „Fachsprache“, předkládá klasifikaci odborných jazyků. Pro lepší pochopení problematiky je popsáno horizontální a vertikální členění odborného jazyka a lingvistické aspekty na rovině lexikální, morfologické a syntaktické.

V praktické části jsou představeny výsledky komparativního výzkumu. Pro srovnání bylo třeba najít odborné texty, které existují v obou jazycích paralelně. K tomuto účelu autorka analyzuje právní dokument Evropské unie, tzv. Maastrichtskou smlouvu. Pozitivně lze vyzdvihnout konkrétní komparativní srovnání. Studentka nashromáždila německé doklady, kterým byly přiřazeny ekvivalenty paralelního českého textu s tím, že jsou přehledně zpracovány údaje o průběhovém a stavovém pasivu, údaje o pasivu s modálním slovesem a konkurenční varianty. Poměrně velká pozornost je věnována i problematice průvodce děje, tzv. *agentu*. V aktivní větě stojí ve středu pozornosti činitel, zatímco v pasivní větě je to předmět. Činitel zaujímá redundantní roli, proto bývá často v odborných textech redukován. U sloves bez agentu chybí zcela. V rámci výzkumu jsou brána v úvahu tři kritéria, a to nahrazení německého pasiva českým aktivem, sémantická disonance mezi oběma variantami a absence některých německých pasivních konstrukcí v české variantě smlouvy. Praktická část diplomové práce jasně vyhodnocuje čtyři předpoklady, které si stanovila autorka již v úvodu práce. První tři hypotézy, které se týkají převahy průběhového pasiva nad stavovým, resp. vyjádření agentu v pasivních větách německé smlouvy, byly potvrzeny. Jediná vyvrácená hypotéza se týká nahrazení německého pasiva českým činným rodem, neboť více jak 50 % trpných konstrukcí nebylo aktivem nahrazeno a pasiv u nich zůstal zachován. Jednotlivé kroky výzkumného šetření jsou pečlivě popsány včetně přehledné prezentace získaných dat a jejich interpretace.

Celkové hodnocení diplomové práce:

Ludmila Pekárková přistoupila ke svému úkolu velmi pečlivě a zodpovědně. Oceňuji, že při zpracování jednotlivých studií zejména v teoretické části prokazuje schopnost korektní reprodukce textu a propojování poznatků do logického celku. Z jazykového a formálního hlediska je práce na velmi dobré úrovni. Drobné gramatické nepřesnosti se objevují v úvodní a závěrečné části práce.

Celkově hodnotím předloženou diplomovou práci jako velmi zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Při obhajobě by se měla studentka vyjádřit k následující otázce:

Proč je pro české mluvčí rozlišování mezi průběhovým a stavovým pasivem tak obtížné?

V Praze dne 14. května 2017